

Министр Д.Амангелдиев: Өлкөдө экономикалык активдүүлүктү калыбына келтирүү боюнча иш-чаралардын негизги жыйынтыктары жөнүндө

2022-жылдын 4-октябрында “КАБАР” агенттигинде өткөн брифингде Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министри Данияр Амангелдиев Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин 2021-жылдын октябрынан 2022-жылдын октябрына чейин мезгил ичиндеги ишинин олуттуу жыйынтыктары жөнүндө айтып берди.

Атап айтканда, ал министрлик тарабынан ушул мезгил ичинде жетишилген өлкөдөгү экономикалык активдүүлүктү калыбына келтирүү боюнча иш-чаралардын негизги жыйынтыктары тууралуу маалымат берди.

Министр белгилегендей, 2021-жылдын ичинде алдыга коюлган милдеттерге ылайык, министрлик эки жолу функциялык конфигурациясын өзгөрттү. «Бул татаал өткөөл фаза болду, анын жүрүшүндө биз үзгүлтүксүз иштөөнү камсыз кылуу үчүн бардык ресурстарды мобилизациялоого туура келди.

Өлкөнүн экономикасы КОВИДден кийинки мезгилде өнүккөн, ал ошондой эле дүйнөлүк экономикалык системаны реструктуризациялоонун бардык белгилерине ээ болгон кырдаал катары мүнөздөлөт. Ааламдашуу протекционизм менен алмашып, геосаясий тирешүү күчөп, дүйнөлүк энергетика жана азык-түлүк рынокторунда баалар өсүүдө.

Ачык экономика болгондуктан, биз табигый түрдө бул тышкы факторлордун таасиринде турабыз. Ошого карабастан, биздин ички потенциалыбыз экономикалык активдүүлүктү калыбына келтирүүгө мүмкүндүк берди», - деп баса белгиледи министр.

2021-жылы республиканын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнүн негизги натыйжасы ИДПнын өсүү темпинин оң көрсөткүчүнө жетишүү болду. Алдын ала эсептөөлөр боюнча ички дүң продукциянын көлөмү 723,1 млрд сомду түзүп, реалдуу өсүү темпи 103,6%ды түздү.

Алдын ала эсептөөлөр боюнча республикалык бюджеттин жалпы кирешелеринин жалпы көлөмү 187,4 млрд сомду түздү, 2020-жылдын тийиштүү көрсөткүчүнө салыштырмалуу кирешелердин өсүшү 53,0 млрд сомду же 139,2%ды түздү.

2021-жылы «Кумтөр Голд Компани» ЖАК убактылуу тышкы башкарууну киргизген. Компания алтын өндүрүү боюнча ишин улантып, бардык кыйынчылыктарга карабастан өндүрүш процесстеринин туруктуулугун көрсөттү.

«Улуу көчмөндөрдүн мурасы» улуттук холдинг компаниясы атамекендик мамлекеттик компаниялар тарабынан стратегиялык кендерди иштетүү максатында түзүлгөн.

Чакан жана орто бизнестин кредиттеринин жеткиликтүүлүгүн жакшыртуу үчүн «Айыл Банк» жана «РСК Банк» мамлекеттик катышуусу менен коммерциялык банктарды капиталдаштыруу кошумча 4,0 млрд. Бул “Айыл Банктын” уставдык капиталын 5,5 миллиард сомго жана “РСК Банктын” 5,4 миллиард сомго чейин көбөйтүүгө мүмкүндүк берди. Кепилдик фондунун уставдык капиталы 6,6 миллиард сомго чейин жеткирилди.

Венгер-кыргыз өнүктүрүү фонду жана өзбек-кыргыз өнүктүрүү фонду түзүлдү.

Баалардын өсүү темптерин ооздуктоо максатында азык-түлүктүн 4 түрүнө: күн карама майына, 1-сорттогу унга, кумшекерге жана 1-сорттогу ундан консерваланган нанга бааны кармап туруу боюнча жеткирүүчүлөр менен соода түйүндөрүнүн ортосунда убактылуу келишим түзүлгөн.

Көмүрдүн баасын убактылуу жөнгө салуу киргизилди. Натыйжада республика боюнча жергиликтүү көмүрдүн баасы орто эсеп менен тоннасына 431 сомго, ал эми импорттук көмүрдүн баасы 169 сомго арзандады.

Салык процедураларын андан ары санариптештирүү, бизнес жүргүзүү үчүн бирдей шарттарды түзүү жана көмүскө экономиканы кыскартуу үчүн заманбап талаптарга жооп берген Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин жаңы редакциясы кабыл алынды.

Кыргыз Республикасын 2026-жылга чейин өнүктүрүүнүн Улуттук программасы кабыл алынган жана Программаны ишке ашыруу үчүн - Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2026-жылга чейинки иш-чаралар планы, анда экономикадагы түзүмдүк өзгөртүүлөр, ири инвестициялык долбоорлорду ишке ашыруу, экономиканын негизги секторлору үчүн компоненттер менен импортту алмаштыруу, кызматташтык байланыштары, санариптик технологияларды колдонуу менен пайда болгон жаңы бизнес моделдер ж.б. пайда болду.

Кыргыз Республикасынын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнүн негизги көрсөткүчтөрү:

Улуттук статистикалык комитеттин алдын ала баалоосу боюнча 2022-жылдын январь-август айларында ички дүң продукциянын көлөмү (мындан ары - ИДП) 505,9 млрд сомду жана реалдуу өсүү темпи 108,0%ды (2021-жылдын январь-августунда) түздү. - 99,5%), Кумтөр кенин иштетүү боюнча ишканаларды эсепке албаганда өсүү темпи 105,1%ды түздү (2021-жылдын январь-августунда - 103,3%).

2022-жылдын январь-август айларында өнөр жай ишканалары тарабынан 265,8 миллиард сомдук продукция өндүрүлүп, 2021-жылдын тийиштүү мезгилине салыштырмалуу өндүрүштүн көлөмү 18,2%га өскөн. Кумтөр кенин иштетүү боюнча ишканаларды эсепке албаганда өндүрүш 3,2%га өскөн.

Курулушта 2022-жылдын январь-август айларынын жыйынтыгы боюнча каржылоонун бардык булактарынан негизги капиталга инвестициялардын көлөмү 64,8 млрд сомду түзүп, 0,9%га өстү (2021-жылдын январь-августунда 9,5%га азайган). 2021-жылдын январь-августуна салыштырмалуу негизги капиталга инвестициялардын көлөмүнүн өсүшү каржылоонун ички булактарынын 3,8%га өсүшү менен камсыз кылынды, ал эми тышкы булактар, тескерисинче, 10,1%га кыскарды.

Айыл чарбасында өндүрүлгөн продукциянын көлөмү 195,0 млрд сомду түзүп, реалдуу түрдө 8,5 %га өстү (2021-жылдын январь-августунда – 4,5 %га төмөндөгөн).

2021-жылдын январь-августуна салыштырмалуу айыл чарбасынын дүң продукциясынын өсүшү негизинен өсүмдүк өстүрүүнүн 14,4%га өсүшү менен шартталган.

Тейлөө чөйрөсүндө: 2021-жылдын январь-августуна салыштырмалуу дүң жана чекене соода жүгүртүүнүн, автомобилдерди жана мотоциклдерди ондоонун өсүшү дүң (9,9%га) жана чекене (3,2%га) сооданын көлөмүнүн өсүшү менен шартталган.

Тышкы жана өз ара сооданын жалпы көлөмү январь-июль айларында 6051,3 млн АКШ долларын түзүп, өткөн жылдын тийиштүү мезгилине салыштырмалуу 30,9%га өстү, ал эми товарлардын импорту 69,9%га көбөйдү, экспорт 36,6%га кыскарды. 2022-жылдын январь-июль айларында Кыргыз Республикасынын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодасынын көлөмү 2038,2 миллион долларды түзүп, 2021-жылдын январь-июлуна салыштырмалуу 34,0%га өстү.

Министрлик тарабынан бизнес үчүн жагымдуу шарттарды түзүү, инвестициялык климатты жакшыртуу, экспортту өнүктүрүү, салык жүгүн азайтуу боюнча жүргүзүлүп жаткан иштер экономикадагы оң жылыштарга өбөлгө түздү.

Ишкердик чөйрөнү, инвестициялык климатты жакшыртуу жана экономикалык абалды тез арада турукташтыруу үчүн:

- 2019-жылдан баштап 2022-жылга чейин ишкердик субъекттерин текшерүүгө жана укук коргоо органдары тарабынан жүргүзүлүүчү текшерүүлөргө убактылуу тыюу (мораторий) киргизилген;

- 2021-жылдын 25-ноябрында ишкерлерге (жеке жана юридикалык жактарга) мамлекеттик жана башка кызматтарды алууда сапаттуу жана өз убагында кызмат көрсөтүү максатында Бишкек шаарында Ишкерлерди тейлөө борбору ишке кирди;

- 2022-2026-жылдарга аялдардын ишкердигин колдоо жана өнүктүрүү программасы бекитилди. Бул Программанын алкагында ЕРӨБ Кыргызстанга келерки беш жылдын ичинде аялдар башкарган компанияларга насыя берүү үчүн 12 миллион доллар берүүнү пландаштырган;

- Аялдардын ишкердигин колдоо максатында “Айыл Банк” ААК “Айым Кредит” аттуу атайын продуктуна иштеп чыкты. Бул продуктунун бир бөлүгү катары 2021-жылдын 1-январынан 15-декабрына чейин. Банк өз каражаттарынын эсебинен жылдык 14% менен 20 440 000 сом өлчөмүндө кредиттерди берди;

- мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан ишкердик жүргүзүү үчүн зарыл болгон уруксаттар жөнүндө маалыматты электрондук форматта алуу үчүн уруксаттардын маалыматтык порталы (<http://www.elicense.gov.kg/>) ишке киргизилди;

- чарбакер субъекттерди финансылык колдоо үчүн “Чакан жана орто бизнести колдоо жана өнүктүрүү – “Өндүрүш насыясы” кредиттик продуктусу иштелип чыккан. 2021-жылы бул продукцияга 189 516 402 сом 150 кредит берилген.

Кыргыз Республикасынын лицензиялык-уруксат берүү тутумун оптималдаштыруу жана либералдаштыруу максатында жана Кыргыз Республикасынын Президентинин “Менчикти коргоо жана ишкерлерди жана инвесторлорду колдоо жөнүндө” Жарлыгын ишке ашыруу максатында “Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына өзгөртүүлөрдү жана

толуктоолорду киргизүү жөнүндө” Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына (“Лицензиялоо-уруксат берүү тутуму жөнүндө” Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына), “Кыргыз Республикасында камсыздандырууну уюштуруу жөнүндө” толуктоолор (лицензиялык текшерүүлөрдүн тизмеси) кабыл алынган негизсиз текшерүүлөрдү болтурбоо максатында киргизилген. Бул баракчалар лицензиялык талаптардын толук тизмесин берет.

Креативдүү экономиканы өнүктүрүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүү максатында 2022-2026-жылдарга Кыргыз Республикасында креативдүү экономиканы өнүктүрүү концепциясы бекитилди. Жаратман экономиканы өнүктүрүү концепциясынын максаты – комплекстүү мамлекеттик саясатты калыптандыруу аркылуу креативдүү тармактардын ата мекендик экономикага кошкон салымын жогорулатуу.

Чыгармачыл ишмердүүлүк менен алектенген ишкерлердин иш-аракетинин өзгөчө режиминин иштеши үчүн мыйзамдык базаны түзүү максатында “Креативдүү индустрия паркы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына кол коюлган.

Чет өлкөлүк жарандарга Кыргыз Республикасынын аймагында “Сканарип көчмөн” «Digital noad» («Digital noad») статусун ыйгаруу боюнча пилоттук долбоордун алкагында:

- Кыргыз Республикасынын аймагында жашаган жери боюнча каттоого туруу милдетинен бошотулат;
- жеке идентификациялык номерди (ПИН) алуу;
- бул уруксатты Убактылуу жобонун мөөнөтү аяктаганга чейин узартуу мүмкүнчүлүгү менен иштөөгө уруксат алуудан бошотулат;
- Кыргыз Республикасынын салык мыйзамдарына жана юридикалык жактарды (филиалдарды жана өкүлчүлүктөрдү) мамлекеттик каттоо чөйрөсүндөгү мыйзамдарга ылайык жеке ишкердик же юридикалык жак катары иш жүргүзүүгө укуктуу;
- юридикалык жакты каттоо укугу;
- чет өлкөлүк жарандын жашаган жери боюнча каттоо жол-жобосун жүргүзбөстөн жана юридикалык жакты каттоодон өткөрбөстөн, Кыргыз Республикасынын банктарында Улуттук банк тарабынан аныкталган тартипте эсептерди ачууга жана пайдаланууга укуктуу.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен Венгриянын Өкмөтүнүн ортосундагы Инвестицияларды колдоо жана өз ара коргоо жөнүндө макулдашуу ратификацияланды.

Мамлекеттик-жеке өнөктөштүк чөйрөсүндө:

Бүгүнкү күндө МЖӨ долбоорлорунун портфели 32ден 55 МЖӨ долбооруна чейин көбөйтүлдү, жеке инвестициялардын жалпы суммасы 1 млрд доллардан ашты. Анын ичинен 9 долбоор боюнча МЖӨ макулдашууларына кол коюлду, МЖӨ долбоорлорун тандоо конкурсу. 5 долбоор боюнча жеке өнөктөш жарыяланып, 40 МЖӨ долбоору

даярдалууда, Анын ичинен МЖӨ долбоорлорун даярдоону каржылоо фондунун эсебинен 1 млн долларга жакын суммага 6 долбоор даярдалды.

Маанилүү жыйынтыктардын бири – «Манас» аэропортун модернизациялоо долбоору болду. 2021-жылдын 19-октябрында Экономика жана коммерция министрлиги Эл аралык финансы корпорациясы менен биргеликте финансылык консультациялык кызматтарды көрсөтүү жөнүндө макулдашууга кол коюшту.

Фискалдык саясат чөйрөсүндө:

Ишкердик субъекттеринин карызын реструктуризациялоо мөөнөттөрүн узартуу максатында Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына кошуп эсептелген пайыздар, туумдар, салык санкциялары, камсыздандыруу төгүмдөрү боюнча туумдар боюнча убактылуу кийинкиге жылдыруу бөлүгүндө өзгөртүүлөр киргизилди.

Ата мекендик машина куруу тармагын өнүктүрүү максатында Кыргыз Республикасынын аймагына ташып келүүдө КНСтен бошотулууга тийиш болгон тракторлорду жана транспорт каражаттарын чогултууга арналган тетиктердин Тизмеси бекитилди.

ЕАЭБдин бажы мыйзамдарын өркүндөтүү боюнча жүргүзүлүп жаткан иштердин алкагында эл аралык келишимдер иштелип чыкты:

- ЕАЭБде жүктөрдүн транзитинин эркиндигин камсыз кылуучу, кошумча административдик контролдоо чараларын, тышкы экономикалык иштин катышуучулары үчүн финансылык жүктөрдү азайтуу жана ташуулардын ачыктыгын камсыз кылуучу ташууларды көзөмөлдөө үчүн навигациялык пломбаларды колдонуу жөнүндө;

- бажы транзитинин бажы жол-жобосуна ылайык товарларды ташуу (ташуу) учурунда бажы алымдарын, салыктарын, атайын, демпингге каршы, компенсациялык алымдарды төлөө боюнча милдеттенменин аткарылышын камсыздоону колдонуунун өзгөчөлүктөрү жөнүндө;

- ЕАЭБдин бажы чек арасы аркылуу товарларды жана транспорт каражаттарын алып өтүүдө бажылык декларациялоодо товарларды чыгаруу мөөнөтүнүн көрсөткүчтөрү белгиленген.

2021-жылы көрүлгөн чаралардын натыйжасы болуп, 2020-жылга салыштырмалуу салык жана бажы төлөмдөрүнүн түшүүсү 41,4%га көбөйүп, 152,6 млрд сомду түздү.

Министр ошондой эле 2022-жылдын башталышы салык жол-жоболорун андан ары санариптештирүү, бизнес жүргүзүү үчүн бирдей шарттарды түзүү жана көмүскө экономиканы кыскартуу боюнча заманбап талаптарга жооп берген Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин жаңы редакциясынын кабыл алынышы менен белгиленди.

Ата мекендик өндүрүүчүлөрдү жана керектөөчүлөрдү контрафакттык продукциядан коргоого, эсепсиз/контрабандалык товарларды ташууга салыктык башкарууну күчөтүүгө жана көмүскө жүгүртүүнү кыскартууга багытталган салык жол-жоболорун

фискалдаштыруунун электрондук тутумун киргизүүнүн алкагында салык жол-жоболорун фискалдаштыруунун төмөнкү компоненттери ишке ашырылууда. ишке ашырылган:

- эсеп-фактураларды электрондук түрдө берүү системасы, бул салык төлөөчүлөрдүн экономикалык ишмердигин толук көзөмөлдөөгө мүмкүндүк берет («Электрондук эсеп-фактуралар» АИС);
- ЕАЭБ өлкөлөрүнөн импорттолуучу (импорттолуучу) товарлардын кыймылын көзөмөлдөө системасы («Консолидацияланган почта» АИС);
- контрабандага жана контрафакттык продукцияга каршы күрөшүү үчүн товарлардын айрым топторун көзөмөлдөө жана көзөмөлдөө системасы. 2021-жылдын 1-июлунан тартып алкогольдук жана тамеки буюмдары Кыргыз Республикасынын аймагында милдеттүү түрдө маркировкаланууга жатат («Товарларды маркировкалоо» АИС);
- импорттоочудан/даярдоочудан чекене соода түйүнүнө (ЕТТН) чейин товарларды көзөмөлдөөгө мүмкүндүк берүүчү товарларды жүгүртүүдө электрондук түрдө накладнойлорду электрондук түрдө толтуруу системасы;
- товарларды жүгүртүүдөн алуу үчүн башкаруунун башкаруу системасы (ККМ онлайн).

Салык жол-жоболорун фискалдаштыруунун жогоруда аталган компоненттери биргелешип товарларга байкоо жүргүзүүнү камсыз кылат.

Бажы саясаты жаатында

ЕЭК Комиссиясынын сайтында Евразия экономикалык биримдигине мүчө мамлекеттердин экономикасынын туруктуулугун жогорулатууга багытталган ЕАЭБ мамлекеттери тарабынан көрүлгөн чаралардын алкагында:

- ЕАЭБге мүчө мамлекеттердин экономикасынын туруктуулугун жогорулатууга багытталган чараларды ишке ашыруу максатында Кыргыз Республикасынын аймагына ташылып келинүүчү товарларды администрациялоо жөнүндө жобо бекитилди;
- Кыргыз Республикасын энергия үнөмдөөчү жашыл технологияларга өтүүнүн алкагында электр кыймылдаткычтары бар автотранспорт каражаттарына тарифтик жеңилдиктерди бөлүштүрүүнүн жол-жоболору бекитилди.

Бажылык жөнгө салуу чөйрөсүндөгү улуттук мыйзамдарды өркүндөтүү максатында Кыргыз Республикасында ЕАЭБдин бажы чек арасы аркылуу өткөрүү пункттарында мамлекеттик контролду ишке ашырууда тобокелдиктерди башкаруу системасын башкарууга, ишке ашырууга жана андан ары өркүндөтүүгө бирдиктүү мамилелер түзүлдү.

ЕАЭБ ишин координациялоо жаатында:

Иштин бул чөйрөсүндө, биринчи кезекте, азыркы 2022-жылы Кыргыз Республикасы Биримдиктин органдарында – Жогорку Евразиялык экономикалык кеңеште, Евразия өкмөттөр аралык кеңешинде жана Кеңеште төрагалык кылуучу мамлекет болуп калганын

белгилегим келет. Евразия экономикалык комиссиясынын белгиленген отчёттук мезгилдин ичинде темендегудей иштер аткарылды.

ЕЭК жыйынында 2025-жылга чейин евразиялык экономикалык интеграцияны өнүктүрүүнүн стратегиялык багыттары бекитилди, аларды ишке ашыруу товарлардын, кызмат көрсөтүүлөрдүн, капиталдын жана жумушчу күчтүн жалпы рыногун түзүүнүн аяктоосун билдирет.

Кыргыз Республикасынын сунушу боюнча ЕАЭБ өнүктүрүү институтун түзүү маселеси камтылган, ал мүчө-мамлекеттердин экономикаларын түзүмдүк кайра куруунун финансылык инструментине айланат, ошондой эле максаттуу өнүктүрүү программалары ЕЭК жыйынында бекитилди:

- ЕАЭБ менен Ирандын ортосунда эркин соода аймагын түзүүгө алып баруучу Убактылуу макулдашууга Протокол.

- «II Чоң протоколго» кол коюлду, анын ичинде ЕАЭБ жөнүндө келишимге өзгөртүүлөр киргизилди.

ЕЭК Кеңешинин отурумдарында соода, агроөнөр жай комплекси, эл аралык кызматташтык жана маалыматтык интеграцияланган системага тиешелүү маселелер каралды.

Быйылкы жылы Кыргыз Республикасы үчүн масштабдуу иш-чаралардын бири – 26-майда Бишкекте өткөн Биринчи Евразиялык экономикалык форумду уюштуруу боюнча олуттуу иштер аткарылды.

Форумдун негизги урааны: “Дүйнөлүк өзгөрүүлөрдүн доорундагы евразиялык экономикалык интеграция. Инвестициялык активдүүлүк үчүн жаңы мүмкүнчүлүктөр”.

Иш-чара мүчө мамлекеттердин биринчи адамдарынын, мамлекеттик бийлик органдарынын жетекчилеринин жана өкүлдөрүнүн, Евразия экономикалык биримдигинин жана үчүнчү өлкөлөрдүн ири, орто жана чакан бизнесинин жетекчилеринин, ошондой эле эл аралык, илимий жана билим берүү уюмдарынын катышуусуна багытталган.

Форумдун максаттары экономикалык кызматташтыкты мындан ары өнүктүрүү, катышуучулардын чарба жүргүзүүчү субъектилеринин ортосундагы кооперативдик байланыштарды, ошондой эле инвестициялык, инновациялык жана экспорттук потенциалды калыптандыруу болду.

Атаандаштык саясаты чөйрөсүндө:

Монополияга каршы иш-аракет, атаандаштыкты жана баа түзүүнү өнүктүрүү чөйрөсүндөгү мамлекеттик саясатты ишке ашыруунун алкагында мамлекеттик ишканаларга артыкчылыктарды берүүнү жана анын алдын алууну караган “Атаандаштык жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына кол коюлган, катышуучулары аффилирленген жеке жактар жана/же алар менен жеке адамдардын топтору болуп саналган чарба жүргүзүүчү субъекттерди түзүү жолу менен товардык рыноктордо атаандаштыкты жана рынокту монополиялаштырууну чектөө киргизилген.

Бул норма ишкердикти өнүктүрүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүүгө, ошондой эле атаандаштык мыйзамдарын бир аз бузган чарбакер субъекттерге жаза чараларын колдонууга жол бербөө максатында эскертүү институтун киргизүүгө өбөлгө түзөт.

Ошондой эле, ишкердикти колдоого багытталган атаандаштык мыйзамын бир аз бузган чарбакер субъекттерге жаза чараларын колдонууга жол бербөө максатында эскертүү институту киргизилди.

Жума сайын социалдык маанидеги товарларга баалардын мониторинги жүргүзүлөт (маалыматтарды чогултуу, талдоо, системалаштыруу, жалпылоо жана социалдык маанидеги товарларга бааларды камтуу үчүн аналитикалык материалдарды даярдоо).

Соода саясаты чөйрөсүндө:

Бажы биримдигинин комиссиясынын ак кантка жана чийки камыш кантына карата айрым чечимдерине өзгөртүүлөр киргизилди, анын натыйжасында Кыргыз Республикасына бөлүштүрүлгөн квотанын көлөмү жана бодо малды ташып келүүгө бажы алымдарынын квоталык ставкалары көбөйтүлдү.

Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн жардамы менен Борбордук Азия өлкөлөрүнүн экспорттук потенциалын жана аймактык интеграциясын чыңдоого багытталган “Борбордук Азиянын соода маалымат порталы”, Кыргызстандын Маалыматтык соода порталы (info.trade.kg) түзүлүп, ишке киргизилди.

Электрондук коммерция чөйрөсүндө мамлекеттик органдардын, жеке жана юридикалык жактардын ортосундагы коомдук мамилелерди жөнгө салуу максатында «Электрондук коммерция жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы кабыл алынган.

Республиканын бардык аймактарында Караван Экспорт 2021 «Электрондук коммерция» маалыматтык кампаниясы өткөрүлдү, анын максаты ата мекендик товарларды тышкы рынокко жылдыруу жөнүндө бизнес коомчулугун маалымдоо болгон.

Өндүрүш үчүн сырьенун олуттуу тартыштыгын болтурбоо максатында:

- республикадан жыгачты жана жыгачты ЕАЭБдин бажы аймагынан тышкары ташып чыгууга (экспорттоого) убактылуу тыюу салуу киргизилген;
- республиканын аймагынан акиташ тектүү тектерин ташып чыгуу үчүн;
- баалуу металлдарды жана курамында баалуу металлдарды камтыган чийки заттарды республиканын аймагынан ташып чыгууга сандык чектөө киргизилген.

Борбордук Азия өлкөлөрүнүн экспорттук потенциалын жана региондук интеграциясын чыңдоо үчүн өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн көмөгү менен Борбордук Азиянын соода маалымат порталы жана Кыргызстан соода маалымат порталы (info.trade.kg) түзүлүп, ишке киргизилди.

Электрондук коммерция чөйрөсүндө мамлекеттик органдардын, жеке жана юридикалык жактардын ортосундагы коомдук мамилелерди жөнгө салуу максатында «Электрондук коммерция жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы кабыл алынган.

COVID-19 контекстинде дары-дармектерди жана медициналык буюмдарды адекваттуу камсыздоону камсыздоо максатында Кыргыз Республикасынан дары-дармектерди жана медициналык буюмдарды алып чыгууга убактылуу тыюу салуу киргизилген.

Республиканын айыл чарбасын минералдык жер семирткичтер менен өз убагында жана толук камсыз кылуу жана жазгы талаа жумуштарын жүргүзүү мезгилинде аларга болгон баанын жогорулашына жол бербөө максатында Кыргыз Республикасынан тышкары минералдык жер семирткичтерди ташып чыгууга (экспорттоого) убактылуу тыюу салынды.

Республиканын ички азык-түлүк рыногундагы кырдаалды турукташтыруу, айыл чарба продукциясынын кескин тартыштыгын болтурбоо жана алардын баасын жогорулатуу максатында буудай, ун, жашылча үчүн айыл чарба продукциясынын айрым түрлөрүн экспорттоого (экспорттоого) убактылуу тыюу салуу киргизилген. (Суу май, күн карама уруктары, кумшекер, эт, тоют, арпа, сулу)

Региондорду өнүктүрүү жаатында:

Баткен облусунун калкынын жашоо сапатын комплекстүү өнүктүрүү жана жакшыртуу максатында өзгөчө статус берилип, атайын салыктык жана инвестициялык режимдер, товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү мамлекеттик сатып алуулардын өзгөчө режими жана областтын калкына мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды көрсөтүү.

Министрлер Кабинетинин буйругу менен өзгөчө жеңилдетилген салык режими бар жекече жеңилдетилген чек ара калктуу конуштарынын тизмеси бекитилди. Тизмеге Баткен облусунун Баткен, Лейлек жана Кадамжай райондорунун 62 айылы кирди.

Өзгөчө инвестициялык режимди түзүүнүн алкагында Баткен облусуна инвестицияларды коргоо боюнча кепилдиктерди камсыз кылууну караган Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтому кабыл алынган.

Товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү мамлекеттик сатып алуулардын өзгөчө режимин түзүүнүн алкагында Баткен облусу үчүн «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 15-беренесинде чектелген ыкма менен товарларды же кызмат көрсөтүүлөрдү конкреттүү сатып алуу каралган.

Баткен облусунда туруктуу жашаган Кыргыз Республикасынын жарандарына социалдык колдоо көрсөтүлөт. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтому менен 2022-жылдын 1-январынан тартып Баткен облусунун өзгөчө статуска ээ болгон чек арага жакын аймактарында жашаган жана иштеген калк үчүн 1,20 өлчөмүндө кошумча төлөмдөрдүн коэффициенти белгиленген. мамлекеттик жөлөкпүлдөргө («балага сүйүнчүдөн» башкасы) белгиленген.

Ошондой эле Баткен облусунун чек арага жакын аймактарында жашаган калктын жашоо шартын жакшыртуу жана миграциялык процесстерди алдын алуу максатында 16 жашка чейинки балдары бар муктаж жарандарга (үй-бүлөлөргө) Министрлер Кабинети тарабынан өзгөчө статусу бар Баткен облусунун чек ара аймактарында туруктуу жашаган курактагылар ай сайын берилүүчү пособиелерге. ай сайын компенсация төлөмү белгиленген.

Ай сайын компенсациялык төлөмдөр 2022-жылдын 1-мартынан тартып 1000 сом өлчөмүндө ай сайын берилүүчү "Үй бүлөгө көмөк" (16 жашка чейинки балдары бар аз камсыз болгон жарандарга (үй-бүлөлөргө) жөлөкпул) берилет.

Баткен облусунда атайын салык режими түзүлдү.

- Баткен шаарында, Баткен районунун Керме-Тоо, Лейлек районунун Максат айылдарында фельдшердик-акушердик пункттардын курулушу аяктады.

-Аркин массивине электр жарыгын берүү боюнча долбоорду бүтүргөн.

-Р-4 каналынын курулушу аяктады (347 га жаңы сугат жери ишке киргизилди).

-Кадамжай районундагы Молдо-Нияз каналынын курулушу аяктады.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 24-февралындагы No 154 буйругу менен Баткен облусун өнүктүрүү кеңешинин курамы бекитилген. Баткен облусун өнүктүрүү боюнча кеңештин отурумдары болуп, анда “Баткен облусунун статусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 5-пунктуна ылайык каралган 500 миллион сом өлчөмүндө республикалык бюджеттен каржылоого долбоорлор каралды. Совет жактырган долбоорлор Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтому менен бекитилет.

Кыргыз Республикасынын Мыйзамы менен Вашингтон шаарында кол коюлган Кыргыз Республикасы менен Эл аралык өнүктүрүү ассоциациясынын (Дүйнөлүк банк) ортосундагы Баткен облусунда “Аймактарды экономикалык өнүктүрүү” экинчи долбоору боюнча 50 млн АКШ доллары өлчөмүндөгү Каржылоо жөнүндө макулдашуу ратификацияланды. 2022-жылдан 2027-жылга чейин ишке ашыруу мөөнөтү менен.

Баткен облусунда “Аймактарды экономикалык өнүктүрүү” долбоору 2022-жылдын 17-августунан тартып күчүнө кирип, ага байланыштуу долбоорду ишке ашыруу башталат.

Мамлекеттик органдардын, фонддордун өкүлдөрүнүн, Кыргыз Республикасынын Президентинин облустардагы ыйгарым укуктуу өкүлдөрүнүн, жергиликтүү мамлекеттик администрациялардын сунуштарын эске алуу менен Региондорду өнүктүрүү фонддорунун ишинде аныкталган көйгөйлөрдү жеринде жоюу максатында “Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин “Фонддор жөнүндө типтүү жобону бекитүү тууралуу” токтомуна өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу” Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтому кабыл алынган.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин буйругу менен бекитилген Министрлер Кабинетинин Иш-чаралар планынын 143-пунктун аткаруу максатында Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерциялык министрлиги тарабынан Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу «Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Аппаратынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 23-декабрындагы № 143 токтому менен бекитилген "Региондорду өнүктүрүүнүн социалдык өнөктөштүк фонду" (мындан ары - Социалдык өнөктөштүк фонду) фонду Министрлер Кабинетинин токтому менен Кыргыз Республикасынын өзгөчө статусу бар айрым чек ара

аймактарынын тизмесин аныктоонун жана бекитүүнүн тартиби жөнүндө жобонун жаңы редакциясы бекитилди.

2022-жылдын 14-17-сентябрында Баткен жана Ош облустарындагы мамлекеттик чек аранын кыргыз-тажик тилкесинде болгон куралдуу кагылыштын натыйжасында 59 Кыргыз Республикасынын жараны набыт болуп, 198и жарадар болгон, 140 миңге жакыны жарадар болгон. эл эвакуациялоого аргасыз болуп, эбегейсиз зор материалдык зыян келтирилген.

Ушуга байланыштуу Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын өнүктүрүү фонддору жөнүндө типтүү жобого ылайык, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин чечими менен региондорду өнүктүрүүнүн финансылык ресурстары каражаттар башка максаттарга багытталышы мүмкүн. Ушул пунктту жетекчиликке алуу менен Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтомунун долбоору иштелип чыкты, анда Кыргыз Республикасынын бүткүл аймагында же анын айрым административдик аймактарында өзгөчө жана/же өзгөчө абалдын мезгилинде фондго уруксат берүү сунушталган. аскердик, биологиялык, социалдык жана табигый-техногендик факторлордон улам кризистик кырдаалдын географиялык жайгашкан жерине карабастан бюджеттик жана атайын эсептердеги каражаттардын эсебинен өзгөчө кырдаалдардын кесепеттерин жоюуга, жарандык абалды калыбына келтирүүгө багытталган иш-чараларды каржылоого жана жапа чеккен калкты аскердик инфраструктура жана материалдык жактан камсыз кылуу, анын ичинде башка Фонддордун эсебине каражаттарды которуу жолу менен. Ушул этапта буйруктун долбоору макулдашылды жана Кыргыз Республикасынын Президентинин Иш башкармалыгына киргизүү стадиясында турат.

Техникалык жөнгө салуу чөйрөсүндө:

Шайкештикти баалоо системасын жөнгө салуунун алкагында КР МЭКке караштуу Кыргыз аккредитациялоо борбору сыноо жана калибрлөө лабораторияларын аккредитациялоо чөйрөсүндө өз ара таануу келишимине кол коюучу статусун тастыктаган АРАСтин өз ара таануу жөнүндө сертификатын алды.

Кыргыз Республикасында колдонуу үчүн мамлекеттер аралык стандартташтыруунун 316 стандарты кабыл алынган, анын ичинен 103ү ISO (Стандартташтыруу боюнча эл аралык уюм), 47си ТР ББ/ЕАЭБ талаптары менен шайкештирилген.

Республикадагы бизнес өкүлдөрүнүн суроо-талабы боюнча КМС ГОСТ Р - 29 бирдик, КМС СМИИК (Ислам өлкөлөрүнүн стандартташтыруу жана метрология институтунун стандарттары) - 4 бирдик, КМС ISO - 5 бирдик, Эреже кодекстери - 3 бирдик. жана СМС тарабынан бекитилген - 69 бирдик. (БУУ ЕЭК стандарттарынын 59 КМС, Кыргыз Республикасынын 10 улуттук стандарты).

Мамлекеттик мүлктү башкаруу тармагында бүгүнкү күндө мамлекет экономиканын түрдүү тармактарындагы 47 чарбалык компаниянын акционерери болуп, 95 мамлекеттик ишкана менен иш алып барат.

Өнөр жайды модернизациялоону жана мамлекеттик үлүшү бар чарба жүргүзүүчү субъекттерди эффективдүү башкарууну камсыз кылуу үчүн «Кыргызиндустрия» ААК түзүлдү (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 341 токтому).

Өлкөнүн Президентинин «Кыргыз Республикасынын тоо-кен тармагын реформалоо маселелери жөнүндө» Жарлыгын аткаруу максатында «Улуу көчмөндөрдүн мурасы» Улуттук холдинг компаниясы» ААКсы мамлекеттин 100% катышуусу менен анын уставдык капиталы түзүлгөн.

Мамлекеттик үлүшү бар чарбакер субъекттерди эффективдүү башкаруу максатында «Аманат» Улуттук холдинг компаниясы түзүлдү.

Өнөр жайды өнүктүрүү жаатында:

- «Кыргызстан-Кытай» газ түтүгүн куруу» инвестициялык долбоору боюнча иштер улантылууда, аны ишке ашыруу Кыргыз Республикасынын бюджетин жыл сайын 40-50 миллион долларга толуктоого, 1000ден ашык жаңы жумуш орундарын түзүүгө жана өлкөнүн инфраструктурасын өнүктүрүүгө мүмкүндүк берет. Алай жана Чоң-Алай райондорунда.

Жеңил өнөр жай ишканалары ишке киргизилди:

1. «Текстиль-Транс» ЖЧКсы - сменасына 3 тонна тигүү калдыктарын кайра иштетүү жолу менен синтетикалык жиптен суткасына 12500 даана жумушчу мээлейлерди чыгаруу. Бул ишкананын базасында пахтадан текстиль кластери түзүлгөн.
2. Ош облусунун Араван районундагы ЖЧК «Кул Брос» туунду тигүү фирмасы.
3. Чүй районунун Жаңы-Жер айылындагы тигүү цехи.
4. менен. Ысык-Көл облусунун Кызыл-Суу шаарында «Azia Fashion» ЖЧК кийим тигүү фирмасынын филиалы ачылды.
5. менен. Ысык-Көл облусунун Түп районунда пахтадан токулган кездемелерди чыгаруу боюнча «Салкын» ЖЧКсынын филиалы ачылды.

Бул ишканалардын ачылышы менен жалпысынан 1122 жумушчу орун түзүлдү.

2022-жылдын апрель айында Өзбекстан Республикасынын Саламаттыкты сактоо министрлигине караштуу Фармацевтика тармагын өнүктүрүү агенттиги менен Кыргыз Республикасынын «АЮ Фарм» ЖЧКсы жана Өзбекстан Республикасынын «Дентафил плюс» ЖЧКсынын ортосунда Кызматташуу жөнүндө макулдашууга кол коюлган.

2022-жылдын февраль айында айылда. Ысык-Көл районунун Орто-Өрүктү айылында 100 орундуу «Чопа» ЖЧК кийим тигүү ишканасынын филиалы ишке кирди.

«Кыргыз Текстиль ЛТД» ЖЧКсынын 1500 орундуу, жылына 2 миллион даана продукция чыгаруучу тигүү фабрикасынын курулушу аяктады. Быйылкы жылы тигүү өндүрүшүнүн өндүрүш процесси ишке киргизилип, учурда 500 жумушчу орун түзүлдү.

